Swiss Solidarity

HELVETAS

UST Ukraine Support Team

Методичні рекомендації

ОЦІНКИ ПОТРЕБ У ВІДНОВЛЕННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

2025

Методичні рекомендації розроблені на основі аналізу українського законодавства, вивченні національного та міжнародного досвіду управління проєктами під час відновлюваних робіт, інтервю та опитуванні постраждалих від збройної агресії рф громад, інтерв'ю з експертами у сфері містобудування, освіти та медицини, інтерв'ю безпосередньо з громадськими організаціями, які реалізують подібні проєкти. Також дані та практичні рекомендації були використані з досвіду роботи команди UST та практичної реалізації проєктів її членів у 2022-2024 роках у постраждалих від війни з рф регіонах.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

Олена Колтик,
керівниця коаліції UST, експерт у сфері сталої відбудови, директор департаменту управління відходами та екологічної безпеки (2020-2022);

Анна Новосад,
експертка у сфері освіти, співзасновниця благодійного фонду savED, що займається відновлення освітньої інфраструктури; Міністр освіти і науки України (2019-2020);

Олексій Гончарук,
експерт у сфері публічного адміністрування, автор концепцій низки інституційних реформ, Прем'єр-міністр України (2019-2020);

Матвій Хренов,
експерт у сфері охорони здоров'я, засновник Українського центру охорони здоров'я;

Андрій Камінський,
експерт у сфері публічного та приватного права, юрисконсульт комунального підприємства «Група впровадження проекту з енергозбереження в адміністративних і громадських будівлях м. Києва» виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (2019-2023);

Андрій Самусенко,
експерт у сфері публічних закупівель, уповноважена особа з публічних закупівель комунального підприємства «Група впровадження проекту з енергозбереження в адміністративних і громадських будівлях м. Києва» виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (2021-2025).

Коваль Андрій,
провідний інженер Хельветас, експерт у сфері містобудування

Автори щиро висловлюють подяку громадам, експертам та представникам громадянського суспільства, які надавали авторам необхідну інформацію для розробки Методичних рекомендацій та поділилися практичним досвідом роботи.

Методичні рекомендації розроблені експертам коаліції Ukraine Support Team (UST) у співпраці з Helvetas Swiss Intercooperation в межах підтримки України з боку Швейцарії за фінансування Swiss Solidarity у ході реалізації проєкту "Підтримка відновлення України".

Зміст цього звіту є виключною відповідальністю його авторів.
Інформація, що представлена у публікації, не завжди відображає погляди Helvetas та Swiss Solidarity.

ЗМІСТ

ВСТУП 4
Розділ 1: Загальний підхід до оцінки потреб та їх пріоритезації у сферах відновлення фізичної інфраструктури та соціальних систем 5
1.1 Загальний підхід до оцінки потреб 5
1.2 Виявлення та облік потреб 7
1.3 Оцінка потреб та їх пріоритезація 9
Розділ 2: Специфіка оцінки потреб та пріоритезація за сферами відновлення 13
2.1 Сфера освіти 13
2.2 Сфера охорони здоров'я 15
2.3 Житловий сектор 17
Розділ 3: Взаємодії ГО з різними стейкхолдерами під час підготовки та процесу відновлення 18
3.1 Загальні підходи до взаємодії зі стейкхолдерами 18
3.2 Роль та відповідальність стейкхолдерів на різних рівнях 18
3.3 Взаємодія громадських організацій зі стейкхолдерами 19
3.4 Матриця аналізу стейкхолдерів 21
Розділ 4: Рекомендації щодо організації прозорих процедур під час процесу відновлення відповідно до місцевого законодавства та вимог міжнародних партнерів 23
4.1 Проведення закупівель 23
4.2 Планування закупівельного процесу 23
4.3 Відбір переможця 25
4.4 Перелік потенційних ризиків та рекомендацій щодо їх вирішення 26
Розділ 5: Організаційна модель роботи з зацікавленими сторонами (Stakeholders) в процесі будівництва 27
5.1 Взаємодія з місцевою владою 27
5.2 Взаємодія з власниками об'єктів або їх балансоутримувачами 27
5.3 Взаємодія з донором 28
5.4 Взаємодія з підрядником 28
Розділ 6: Технічні рекомендації: посібник із підготовки технічної оцінки (технічного завдання), кошторис, дефектний акт, як основна базова документація на запуск процесу реконструкції 29
6.1 Підготовка технічного завдання 29
Розділ 7: Рекомендації щодо співпраці з підрядними будівельними організаціями компаній 31
7.1 Проведення оцінки будівельних організацій спроможних до співпраці 31
7.2 Проведення оцінки будівельних організацій спроможних до співпраці 31
7.3 Взаємодія між Громадською організацією та підрядними будівельними організаціями 33
Додаток 1: Перелік чинного законодавства 36
Додаток 2: Дорожня карта реалізації проєктів відновлення 37
Додаток 3: КАРТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ (на прикладі реалізації проєкту протягом одного року) 38

ВСТУП

Відновлення інфраструктури територіальних громад після конфлікту – це не просто фізичний процес, а ключова складова відновлення соціальної стабільності, економічної життєздатності та збереження національного потенціалу країни. В умовах тривалого збройного конфлікту, руйнування інфраструктури та зміщення великої частини населення, питання організації ефективного відновлення набуває стратегічного значення. Відбудова під час війни та після її закінчення повинна базуватися на принципах прозорості, оперативності та комплексного підходу, що дозволяє максимально швидко відновити життєво важливі функції для громадян.

Одним з головних викликів цього процесу є необхідність коректної оцінки потреб громад, адже лише точне та детальне розуміння руйнувань, потреб в ресурсах і пріоритетах дозволяє створити ефективну стратегію відновлення. Така оцінка не тільки сприяє правильному розподілу ресурсів, але й дозволяє запобігти неефективному використанню обмежених ресурсів, врахувати специфіку потреб кожної громади та уникнути дублювання зусиль.

Відновлення повинно відбуватися з урахуванням сучасних підходів, таких як “відбудувати краще, ніж було” (“build back better”), що передбачає не лише відновлення зруйнованого, але й створення більш стійких, адаптованих до нових умов розвитку. Цей принцип вимагає інтеграції екологічних, соціальних і економічних аспектів у процес відновлення, що дозволяє громадам не просто повернутися до попереднього стану, а й стати більш стійкими та готовими до майбутніх викликів. Окрім того, сучасні методи відновлення враховують новітні технології, інноваційні рішення в управлінні, будівництві та інфраструктурі, що значно покращують якість життя мешканців.

Задля успішного відновлення важливо не лише визначити фізичні потреби, а й врахувати соціальний контекст, рівень довіри до організацій та місцевої влади, можливості для локальних підприємців і підрядників. Адже основною метою проведення робіт та реалізації проєктів повинно бути відновлення життя в громадах. Існуючі процеси управління відновленням часто страждають від відсутності злагодженості між різними акторами, що, в свою чергу, веде до затримок, збільшення витрат і низької якості виконаних робіт. Тому розроблена методологія, в цьому звіті, передбачає не тільки технічні, а й організаційні, управлінські та координаційні аспекти, що здатні забезпечити максимальну ефективність відновлення в умовах обмежених ресурсів.

Цей документ пропонує системний підхід до оцінки потреб у відновленні інфраструктури, спрямований на забезпечення сталого розвитку та безперервної взаємодії між усіма учасниками процесу відновлення. Враховуючи наявні ресурси та досвід, правильне застосування цієї методології дозволяє створити ефективну і прозору платформу для відновлення не тільки фізичних об'єктів, а й соціальних систем, які є основою стабільного розвитку на місцевому рівні.

Розділ 1:

Загальний підхід до оцінки потреб та їх пріоритезації у сферах відновлення фізичної інфраструктури та соціальних систем

1.1 Загальний підхід до оцінки потреб

1.1.1 Оцінка потреб є першим і критично важливим етапом відновлення, оскільки вона забезпечує стратегічний підхід до розподілу обмежених ресурсів, дозволяє правильно визначити пріоритети та ефективно вирішувати найбільш гострі проблеми. В умовах обмеженого фінансування і великої кількості потреб важливо не лише ідентифікувати проблеми, а й здійснити їх пріоритезацію за критеріями, що дозволяють зосередити зусилля на найбільш важливих та термінових завданнях.

1.1.2 Процес оцінки потреб включає кілька основних етапів:

1. **Виявлення потреб**: перший крок полягає у виявленні проблем, спричинених або загострених внаслідок війни. Це можуть бути проблеми з доступом до освіти, охорони здоров'я, житлом, енергетичними чи комунальними послугами, а також зруйнованою інфраструктурою. Для цього використовуються різноманітні джерела інформації, включаючи місцеві органи влади, волонтерські організації та відкриті дані.

2. **Оцінка потреб та пріоритезація**: після виявлення потреб необхідно провести їх оцінку за кількома ключовими критеріями:

   - **Масштаб**: кількість осіб, яких охоплює проблема.
   - **Гострота**: ступінь терміновості та важливості проблеми для життєдіяльності громади.
   - **Динаміка**: наскільки ця проблема може посилюватися, якщо не буде вирішена.
   - **Спроможність громади (здатність вирішити проблему на місцевому рівні)**: чи має громада ресурси та спроможність самостійно впоратись з проблемою, або необхідна допомога з боку держави, міжнародних партнерів, громадських ініціатив.

3. **Оцінка ресурсів**: на основі пріоритезації потреб визначається, які ресурси необхідні для їх задоволення. Це включає в себе фінансування, матеріальні ресурси, людські ресурси, технології та послуги, що можуть бути залучені до вирішення проблем.

4. **Формалізація потреб та підготовка запиту на допомогу**: після оцінки потреб формується запит на допомогу, який містить всі необхідні деталі для залучення ресурсів. Запит має бути конкретним, структурованим і орієнтованим на залучення відповідних донорів або партнерів.

1.1.3 Після проведення оцінки потреб, важливо враховувати **сучасні принципи відновлення**, які сприяють не тільки відновленню зруйнованої інфраструктури, але й сталому розвитку та соціальній згуртованості громад. Ці принципи допомагають зробити процес відновлення ефективнішим, стійкішим та орієнтованим на довгострокові результати, що матимуть позитивний вплив на розвиток громади в цілому.

1. **Build Back Better (Відбудова з покращенням)**: Один з основних принципів, який рекомендується застосовувати в процесі відновлення після конфліктів або стихійних лих. Відновлення не повинно обмежуватись простою відбудовою того, що було зруйновано. Необхідно враховувати принципи сталого розвитку, знижувати вразливість до майбутніх загроз і покращувати інфраструктуру та соціальні системи таким чином, щоб вони стали більш стійкими, ефективними і здатними витримувати можливі майбутні потрясіння.
2. **Зелене відновлення та сталий розвиток**: Врахування екологічних аспектів відновлення є важливим не тільки для захисту довкілля, але й з огляду на економічну вигоду в довгостроковій перспективі. Використання відновлювальних джерел енергії, енергоефективних технологій та будівництво «зелених» будівель дозволяє не лише знизити витрати на енергію, але й підвищити стійкість інфраструктури до майбутніх викликів. Відновлення має включати в себе принципи **зеленого будівництва**, використання **біомаси**, **сонячної енергії**, а також відновлення природних екосистем.
3. **Євроінтеграційні принципи**: Україна, рухаючись до інтеграції з Європейським Союзом, має орієнтуватися на європейські стандарти в процесі відновлення. Це включає в себе відповідність екологічним, соціальним і економічним стандартам ЄС, зокрема, у сферах сталого розвитку, управління водними ресурсами, енергетики, транспортної інфраструктури та житлового будівництва. Важливим аспектом є також забезпечення **інклюзивності**, **підзвітності** та **прозорості** в управлінні відновленням.
4. **Європейський Баухаус**: Ідеї Європейського Баухауса, що поєднують естетику, сталий розвиток і інклюзивність, можуть бути використані для формування нових стандартів архітектури та дизайну відновлених об'єктів. Це підхід, що акцентує увагу на створенні красивих, доступних та екологічних просторах, який є особливо важливим для урбаністичних відновлень.
5. **Невідкладність та адаптивність**: У ситуаціях, коли відновлення відбувається в умовах постійних змін, необхідно застосовувати підхід адаптивного управління. Це означає, що план відновлення повинен бути гнучким і здатним швидко адаптуватися до нових викликів, змінюючи пріоритети залежно від змін у ситуації або ресурсах.
6. **Принцип інклюзивності та участі громад**: Відновлення повинно бути інклюзивним і орієнтованим на потреби всіх категорій населення, зокрема вразливих груп: дітей, жінок, людей похилого віку, осіб з інвалідністю. Важливо, щоб процес відновлення включав активну участь місцевих громад, що дозволить підвищити ефективність відновлення і забезпечити соціальну згуртованість.
7. **Принцип прозорості та підзвітності**: Процес відновлення має бути прозорим для громадськості, аби забезпечити довіру до органів влади тадонорів. Це включає відкриті механізми надання звітності, доступ до інформації про використання ресурсів та підзвітність за прийняті рішення.

1.2 Виявлення та облік потреб

1.2.1 Для цілей цих Методичних рекомендацій **потребою** слід вважати суттєву проблему значної кількості людей, що спричинена або загострена внаслідок збройної агресії рф проти України.

Наприклад: "відсутність доступу до освіти для X дітей"; "ускладнений доступ до швидкої медичної допомоги для X мешканців населеного пункту"; "відсутність житла для X людей" тощо.

1.2.2 Для визначення потреб слід використовувати всі доступні джерела інформації, такі як відкриті дані, дані місцевих органів влади та місцевого самоврядування, а також індивідуальні повідомлення громадян. Первинна інформація про наявність потреби повинна бути перевірена принаймні одним надійним джерелом (бажано офіційним).

Тому для збору та підтвердження інформації бажано **встановити робочий контакт з органами місцевого самоврядування, благодійними, волонтерськими, громадськими організаціями та фондами, безпосередньо з керівництвом соціального об'єкта (школа тощо)** що системно працюють у регіоні.

1.2.3 Методи збору інформації: Для оцінки стану об'єктів організації можуть використовувати такі методи збору:

- **Офіційні запити:** звернення до місцевих органів влади для отримання переліку об'єктів, які потребують ремонту, а також інформації про їхній поточний стан.
- **Польові візити:** Виїзди на місце для оцінки стану об'єктів, фотодокументування пошкоджень і збирання даних про обсяг робіт, необхідних для відновлення об'єкта.

1.2.4 Роботу з виявлення потреб можна починати з **аналізу доступної інформації** про пошкоджені внаслідок військової агресії Російської Федерації об'єкти в системах охорони здоров'я, освіти та енергетики, але не обмежуватися лише цими напрямками.
В якості джерел інформації про пошкоджені об'єкти можна використовувати як існуючі бази даних (реєстр пошкодженого та зруйнованого майна (РПЗМ), що здійснюється ОМС), так і інші надійні джерела.

При цьому, важливо по кожному об'єкту мати наступну інформацію:

- загальний опис об'єкту;
- характер та ступінь (легкі, середні, тяжкі) пошкоджень або причину виникнення проблеми у разі відсутності пошкоджень;
- опис проблеми поглибленої або спричиненої руйнуваннями;
- якісні фотографії пошкоджень;
- контактну особу, що опікується об'єктом (ПІБ, контакти).

Ступінь пошкодження слід розрізняти за наступною логікою:

- легкі пошкодження – заклад повноцінно функціонує, але з окремими обмеженнями (розбиті вікна, дах, які можна відносно швидко відремонтувати);
- пошкодження середнього ступеню – заклад може повноцінно функціонувати за умови відносно швидкого (місяці) відновлення;
- пошкодження тяжкого ступеню – заклад повністю зруйнований.

При цьому слід розуміти, що інформація про пошкодження/руйнування об'єкту не обов'язково означає необхідність його відновлення. Необхідно враховувати демографічні фактори, поточну ситуацію та прогноз розвитку громади для вивчення ситуації глибше.

1.2.5 Для подальшої оцінки потреб важливо розуміти загальний контекст ситуації в регіоні та країні. Тому перед початком роботи над пріоритезацією слід провести загальний аналіз ситуації в регіоні та в розрізі окремих громад.

Територіальні громади в межах регіону слід розділяти на наступні **категорії**:

- на території територіальної громади відбувалися бойові дії;
- територія територіальної громади була тимчасово окупована;
- на території територіальної громади є руйнування внаслідок обстрілів;
- інші.

Для громад, де відбувалися бойові дії або були тимчасово окуповані, необхідно буде врахувати, як змінюється ситуація після деокупації або стабілізації — чи є можливість відновити базову інфраструктуру та підтримати перші етапи відновлення.

Додатково слід враховувати **мобільність населення**, зокрема, повернення біженців і внутрішньо переміщених осіб (ВПО), що може змінити потреби та пріоритети для громади. Якщо велика частина населення ще не повернулася, відновлення певних об'єктів може бути відкладене до стабілізації ситуації.

1.2.6 Основою для загальної оцінки ситуації в регіоні/громадах є демографічні дані, зокрема:

- кількість населення регіону у 5-річній ретроспективі (2018-2022 роки);
- дані щодо кількості населення, яке покинуло область/громаду з початком повномасштабного вторгнення росії в Україну;
- дані щодо кількості населення, яке переїхало до області/громади з початком повномасштабного вторгнення росії в Україну;
- статево-вікова структура населення у 5-річній ретроспективі (2018-2022 роки);
- кількість населення, яке проживає у містах у 5-річній ретроспективі (2018-2022 роки);
- кількість населення, яке проживає у сільській місцевості у 5-річній ретроспективі (2018-2022 роки);
- очікувана кількість населення після завершення активної фази бойових дій (2023-2025 роки).

Збір та узагальнення цих даних необхідно провести першочергово. Вони мають бути основою профайлів громад, які будуть допомагати аналізувати контекст під час пріоритезації окремих проектів.

1.2.7. Зібрана інформація щодо потреб систематизується у базі даних, яка може доповнюватися та оновлюватися в процесі роботи.

В умовах війни та обмеженого доступу до місць, що постраждали, використання сучасних технологій для збору та обробки даних (наприклад, дронів для моніторингу пошкоджень, ГІС (геоінформаційних систем), мобільних додатків для звітності від громадян тощо) може значно покращити ефективність збору та оновлення інформації.

1.2.8 Потреба має відповідати критеріям доцільності реалізації. При включенні до списку пріоритетності потреба має відповідати таким критеріям:

- **економічна доцільність:** для кожного проєкту потрібно визначити, чи є оптимальним витрачання ресурсів на відновлення конкретного об'єкта чи системи, враховуючи очікувану віддачу та соціальну важливість;
- **інклюзивність:** рішення щодо відновлення об'єктів повинні враховувати думки громади та її активну участь у процесі. Це підвищить прийнятність рішень та сприятиме соціальній згуртованості;
- **соціальна згуртованість:** Пріоритетність відновлення об'єктів та інфраструктури, що сприяє відновленню соціальної згуртованості у громаді. Це може включати відновлення громадських просторів, центрів для вразливих груп або спортивних об'єктів;
- **стимулювання місцевої економіки:** Оцінка того, як запропоновані рішення сприятимуть відновленню місцевої економіки та створенню робочих місць, особливо у громадах з високим рівнем безробіття після бойових дій;
- **стале фінансування:** Оцінка довгострокових фінансових наслідків і здатності громади підтримувати відновлені об'єкти у майбутньому. Наприклад, чи є в бюджеті громади кошти для підтримки відновлених шкіл, лікарень чи інших об'єктів.

При цьому:

- запропоноване вирішення є найкращою альтернативою з доступних;
- запропоноване вирішення не наносить шкоди іншим людям/громадам;
- запропоноване вирішення не має ризиків та потенційних негативних наслідків.

1.3 Оцінка потреб та їх пріоритезація

1.3.1 З огляду на те, що базовою одиницею самоврядування в Україні є громада, оцінку потреб слід проводити перш за все в межах окремих територіальних громад, окрім випадків, коли проблема охоплює території двох або більше громад.
1.3.2 Для визначення ступеня пріоритетності потреби та формування відповідного рейтингу рекомендується застосовувати наступну формулу, де кожному з показників присвоюється бал від 1 до 4:

СТУПІНЬ ПРІОРИТЕТНОСТІ ПОТРЕБИ

1.3.3 **Масштаб** – кількість людей, яких охоплює проблема. У разі відсутності точних даних масштаб можна оцінити за орієнтовними категоріями, такими як десятки, сотні, тисячі, десятки тисяч або сотні тисяч осіб.

У випадках, коли неможливо точно оцінити кількість постраждалих, можна використовувати методи збору інформації (опитування, дані органів влади, соціологічні дослідження) для уточнення масштабу.

Кожна організація має право адаптувати ці критерії відповідно до масштабу власних проектів. Наприклад, у малих громадах чи для невеликих проектів масштаби можуть бути зменшені, що дасть змогу точніше оцінювати проблему та її пріоритет.

Для визначення масштабу потреби слід ставити наступні питання:

- На скількох людей прямо або опосередковано впливає проблема?
- Скільки людей вимушені змінити свій звичний спосіб життя через наявність проблеми?
- Скільки людей наражаються на небезпеку через існування проблеми?

Якщо неможливо оцінити масштаб впливу проблеми, або її існування не має значного впливу на життя людей та його якість, масштаб може бути оцінений як 0 балів.

Класифікація масштабу проблеми:

- **Локальний масштаб (1 бал)** — до 200 людей, що страждають від проблеми.
- **Регіональний масштаб (2 бали)** — від 200 до 25 000 людей, що страждають від проблеми.
- **Субнаціональний масштаб (3 бали)** — від 2 500 до 10 000 людей.
- **Національний масштаб (4 бали)** — більше 10 000 людей.

1.3.4 **Гострота** — це ступінь критичності, терміновості та важливості проблеми. Оцінка гостроти базується на аналізі наслідків, які можуть мати непоправні наслідки, такі як людські жертви, непоправна шкода здоров'ю або майну, чи унеможливлення нормального функціонування громади.

Для визначення гостроти проблеми можна використовувати кілька критеріїв одночасно:

1. Безпосередній вплив на життя людей

- **Критична гострота (4 бали):** Якщо проблема призводить до загибелі або значно збільшує ймовірність летальних випадків.

- **Значна гострота (3 бали):** Якщо є серйозна загроза для здоров'я людей, наприклад, хронічні захворювання або інша непоправна шкода.
- **Середня гострота (2 бали):** Якщо проблема може завдати шкоди здоров'ю або призвести до значних матеріальних втрат, але не спричиняє непоправної шкоди.
- **Незначна гострота (1 бал):** Якщо проблема не має суттєвого впливу на життя та здоров'я людей, або не створює серйозних проблем для майна та способу життя.

2. Ступінь впливу проблеми на життя громади

- **Критична гострота (4 бали):** Проблема унеможливлює нормальне життя в громаді, змушуючи людей залишати територію через відсутність базових умов.
- **Значна гострота (3 бали):** Проблема частково обмежує функціонування однієї або кількох важливих сфер життєдіяльності громади (освіта, медичне обслуговування, житлово-комунальні послуги), що спричиняє відтік населення.
- **Середня гострота (2 бали):** Проблема створює незручності або обмеження у функціонуванні окремих сфер громади, але не зупиняє їх повноцінну роботу.
- **Низька гострота (1 бал):** Проблема не має значного впливу на якість життя громади і не викликає серйозних незручностей.

3. Врахування секторальних критеріїв

Додатково, в залежності від сфери (освіта, охорона здоров'я, енергетика), можуть бути застосовані специфічні критерії, детально описані в секторальних розділах, що допомагають точніше оцінити гостроту проблеми в рамках кожного з напрямів.

4. Рівень участі громадськості та мотивація до вирішення проблеми

Важливо враховувати рівень вмотивованості громади та її готовність до дій для вирішення проблеми. Якщо мешканці активно вживають заходів для привернення уваги до проблеми (публічні акції, звернення до органів влади, організація протестів), це може вказувати на критичну гостроту проблеми.

- **Критичний рівень (4 бали):** Мешканці громади організовуються для протестів або активних дій (акції, перекриття доріг, звернення до правоохоронців).
- **Високий рівень мотивації (3 бали):** Люди вживають активних, але не екстремальних заходів (звернення, петиції, колективні звернення до органів влади).
- **Середній рівень мотивації (2 бали):** Мешканці обмежуються лише формальними заходами (написання листів, петицій), без організації більш широких дій.
- **Низький рівень мотивації (1 бал):** Люди не вживають активних заходів для вирішення проблеми, що свідчить про відсутність серйозного дискомфорту або низьку значущість проблеми для громади.

5. Залучення громадян до визначення пріоритетів

Якщо неможливо оцінити гостроту проблеми за допомогою описаних підходів, доцільно провести опитування серед мешканців громади, щоб дізнатися, які з проблем вони вважають найважливішими.

- **Критична гострота (4 бали):** У разі, якщо проблема зазначена як найбільша, це буде вказувати на її критичну гостроту.
- **Значна гострота (3 бали):** Якщо проблема потрапляє в топ-3, це свідчить про значну гостроту.
- **Середня гострота (2 бали):** Якщо ж проблема відзначена в топ-10, її гострота буде оцінена як середня.
- **Незначна гострота (1 бал):** Якщо проблема не згадана зовсім — як незначна.

1.3.5 **Динаміка** — це здатність проблеми розширюватися та мати відкладені наслідки, якщо вона не буде вирішена вчасно. Оцінка динаміки дозволяє оцінити, як ситуація може розвиватися в майбутньому, враховуючи потенційні відкладені наслідки, такі як екологічні, економічні чи соціальні зміни.

- **Критична динаміка (3 бали)** — Якщо проблема має великий потенціал до поширення на більшу кількість людей протягом року, або має відкладені наслідки (наприклад, екологічні чи соціальні наслідки).
- **Поміркована динаміка (2 бали)** — Якщо проблема може поширюватися, але в меншій мірі або без серйозних відкладених наслідків.
- **Низька динаміка (1 бал)** — Якщо проблема зростає повільно і має незначний вплив на кількість постраждалих.
- **Відсутність динаміки (0 балів)** — Якщо проблема не поширюється і не має потенційних відкладених наслідків.

1.3.6 **Спроможність** громади самостійно вирішити проблему оцінюється за трьома основними критеріями: фінансова спроможність, кадровий потенціал та технічні можливості.

- **Висока спроможність (1 бал)** — Якщо вартість вирішення проблеми складає менше 1% річного бюджету громади і є достатня кількість кадрів та ресурсів для її вирішення.
- **Помірна спроможність) 2 бали** — Якщо вартість вирішення проблеми складає від 1% до 10% річного бюджету громади, а також необхідно залучити додаткові ресурси або спеціалістів.
- **Низька спроможність (3 бали)** — Якщо вартість вирішення проблеми складає більше 10% від бюджету громади, і для її вирішення потрібні значні зовнішні ресурси або підтримка.

Якщо щодо вирішення проблеми вже існує домовленість з конкретним донором, про це слід зазначити в базі даних.

1.3.7 Для кожної сфери (освіта, охорона здоров'я, житловий сектор) рекомендується застосовувати специфічні критерії для оцінки гостроти та динаміки, які детально описані в наступних підрозділах. Детальніше див. підрозділ 1.4

1.3.8 У випадках, коли потреби мають однаковий рейтинговий бал і необхідно визначити їх пріоритет, можуть допомогти три додаткові критерії:

- показник стратегічної доцільності. Якщо одна з потреб відповідає стратегічному напряму розвитку сектору, то вона має більший пріоритет. Наприклад, для освіти – забезпечення офлайн освіти, для енергетики – енергонезалежність та енергетична безпека, для медицини – забезпечення первинної допомоги на місцях.
- показник, який визначає взаємозалежність або вплив вирішення одного з питань на інші. Вища пріоритетність може надаватись тому проєкту в якого є взаємовплив на більшу кількість проєктів (миттєвий ефект, ефект з затримкою, неможливість реалізації одного без іншого).
- показник пошкоджень громад за сферою. Якщо потреби мають однаковий бал та співпадають за показниками доцільності та взаємозалежності, то пріоритет може надаватися громаді, що має більший рівень руйнування.

Розділ 2:
Специфіка оцінки потреб та пріоритезація за сферами відновлення

2.1 Сфера освіти

2.1.1 Оцінку потреб у сфері освіти в межах регіону слід розпочати з найбільш масштабної ланки — шкільної освіти, оскільки вона є загальнообов'язковою та охоплює найбільшу кількість учнів. Враховуючи масштаби руйнівних наслідків війни, цей підхід дозволяє швидко зібрати дані про ситуацію в кожній територіальній громаді, щоб з'ясувати, де найбільші проблеми в доступі до освіти та чому.

Пропонується зібрати дані про кожний заклад загальної середньої освіти (ЗЗСО) у громадах з акцентом на наступні показники:

- **Кількість учнів** в ЗЗСО, що навчаються очно, дистанційно, у змішаному форматі або за кордоном. Проаналізувати кількість учнів, що навчаються в дистанційному або змішаному форматі для з'ясування причин таких змін, що дозволить оцінити **гостроту** проблеми в кожному окремому випадку.
- **Стан наповнюваності шкіл** на початок навчального року, порівняно з даними попередніх років. Це дозволить оцінити **динаміку** змін в доступі до освіти.
- **Кількість учнів з особливими освітніми потребами (ООП)** та доступність ЗЗСО для цих дітей, що дозволить визначити пріоритетність для подолання бар'єрів у навчанні.
- **Кількість та стан пошкоджених шкіл**, що дозволить оцінити, чи можуть заклади бути відновлені швидко і які ресурси для цього потрібні. Це дозволить провести оцінку **масштабу** проблеми та **спроможності** громади

вирішити її власними силами або за допомогою державних чи міжнародних партнерів.

- **Інформація щодо освітнього процесу**: потреби в засобах навчання, особливо для дистанційного навчання, і потреби місцевих органів влади в планах відновлення освітньої інфраструктури.
- **Інфраструктурні рішення** щодо облаштування укриттів у закладах, наявність кошторисів і документації для відновлення пошкоджених закладів.

2.1.2 Для визначення масштабу потреби у сфері освіти рекомендуємо використовувати наступні критерії:

- **Кількість дітей**, що залишились без доступу до будь-якої форми освіти (дистанційної, очної чи змішаної форми). Це один із основних показників для оцінки **гостроти** проблеми. Чим більше дітей позбавлено доступу до освіти, тим більший пріоритет потрібно надавати вирішенню цієї проблеми.
- **Кількість дітей, які мають можливість навчатись лише дистанційно**. Такі учні перебувають у значно гірших умовах порівняно з тими, хто може хоча б частково відвідувати заняття очно, що робить їх проблему гострішою.
- **Кількість дітей у сільській місцевості**, де доступ до освіти є значно обмеженим, що призводить до великої **неоднорідності** у рівні освіти, особливо в порівнянні з міськими територіями. Пріоритет має бути наданий саме цим категоріям, оскільки вони часто стикаються з проблемами не тільки через фізичну відсутність навчальних закладів, але й через більшу віддаленість від ресурсів, що підвищує **динаміку** проблеми.
- **Вразливі категорії учнів**: діти з сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах, діти, які є вимушеними переселенцями з інших регіонів чи громад. Для них проблема доступу до освіти є гострішою. Необхідно враховувати **спроможність** громади допомогти таким учням самостійно.

2.1.3 Особливу увагу слід приділяти **вразливим категоріям учнів**, оскільки для них гострота проблеми може бути вищою. Наприклад, у міських школах можуть бути відновлені фізичні умови навчання досить швидко, в той час як у сільських районах ситуація може бути набагато складнішою. Пріоритетність таких проблем має враховувати **масштаб**, **динаміку** та **гостроту** проблеми в контексті наявних ресурсів і здатності громади самостійно вирішити ситуацію.

2.1.4 Окремі потреби в освіті можуть бути тимчасово задоволені шляхом налагодження часткового освітнього процесу, наприклад, створення освітніх просторів для кількагодинного навчання на день або організація цифрових центрів для доступу до дистанційного навчання.

2.1.5 Питання облаштування укриттів у школах має бути пріоритетом, оскільки укриття забезпечують безпеку під час навчання, що є важливим не тільки в умовах війни, але й для стабільного розвитку освітнього процесу в майбутньому. Підвищення рівня комфортності укриттів має стати одним із етапів відновлення інфраструктури.

2.1.6 Особлива увага має бути приділена підтримці **опорних шкіл**, оскільки вони забезпечують освіту для дітей з кількох населених пунктів і є важливими для забезпечення доступу до освіти в умовах обмежених ресурсів.

2.1.7 Оцінка потреб в **закладах спеціальної освіти** є важливою для підтримки вразливих категорій дітей, зокрема тих, хто залишився без доступу до інклюзивних навчальних закладів через пошкодження чи відсутність спеціалізованих ресурсів.

2.1.8 Потреби дітей дошкільного віку також мають бути включені в оцінку, оскільки відсутність доступу до дошкільної освіти значно впливає на їх подальшу успішність в основній освіті. **Гнучкі рішення** для організації доступу до дошкільної освіти в умовах відсутності традиційних дитячих садків будуть мати важливе значення для збереження рівності доступу.

2.2 Сфера охорони здоров'я

2.2.1 Оцінка потреб у сфері охорони здоров'я громад та області має бути комплексною та враховувати існуючий контекст. При оцінці масштабу проблеми важливо врахувати кількість людей, які не отримують медичну допомогу через відсутність конкретного закладу охорони здоров'я. Це дозволить визначити масштаб проблеми. Крім того, необхідно враховувати, чи люди позбавлені доступу не лише до медичної допомоги взагалі, а й до конкретних її видів.

2.2.2 Для оцінки рівня доступності медичної допомоги рекомендується аналізувати наявні маршрути для пацієнтів, орієнтуючись на мережу закладів охорони здоров'я (загальні, кластерні та надкластерні лікарні), зокрема у зв’язку з відсутністю медичних установ у певних регіонах.

2.2.3 Оцінка динаміки проблеми повинна включати аналіз структури звернень до закладів охорони здоров'я протягом останніх 5 років (2018-2022). Оцінка ТОП-5 причин звернень на 100 тис. населення допоможе визначити, як відсутність лікарні вплине на завантаженість медичної системи і допоможе зрозуміти **динаміку** розвитку проблеми.

2.2.4 У сфері охорони здоров'я гострими вважаються проблеми відсутності доступу до систем екстреної допомоги, хірургічної допомоги та реанімації, оскільки їх відсутність може призвести до летальних наслідків. Це визначає гостроту проблеми, і їй має бути надано найвищий пріоритет.

2.2.5 Проблеми в сфері охорони здоров'я можуть бути ще більш гострими через **відсутність кваліфікованих медичних працівників**. Рекомендується аналізувати динаміку зміни кількості медичних працівників у системі охорони здоров'я за 5 років (2018-2022):

- Кількість лікарів.
- Кількість медсестер.
- Кількість працівників з вищою медичною освітою, які працюють у закладах охорони здоров’я.
- Кількість лікарів на 1 тис. населення.
- Кількість середнього медперсоналу на 1 тис. населення.

Дані про від’ємну динаміку медичного персоналу можуть свідчити про наявність локальної проблеми, яку слід вирішувати в першу чергу. Це дозволяє зрозуміти **спроможність** громади підтримувати належний рівень медичного обслуговування.

2.2.6 Відбудова медичних закладів повинна розподілятися за основними напрямками:

- **Відбудова приміщень**: Для безпечної роботи медичного персоналу та надання якісної медичної допомоги, медичні заклади повинні бути відремонтовані, інклюзивні, енергоефективні та підключені до комунікацій. Необхідно також передбачити укриття для пацієнтів та медичного персоналу під час повітряних тривог.
- **Обладнання**: Для забезпечення ефективного надання медичної допомоги необхідно не лише медичне обладнання, але й IT та допоміжне обладнання. Таке поєднання дозволяє забезпечити безперешкодний доступ до медичних послуг, зокрема через телемедицину. В умовах дефіциту електроенергії необхідно також розглянути установку генераторів та накопичувачів енергії.
- **Персонал**: Розробка політик утримання кадрового потенціалу є критично важливою. Потрібно також забезпечити безперервний професійний розвиток медичних працівників та залучати нових спеціалістів. Це повинно базуватися на аналізі даних про структуру звернень та потреби медичних працівників.

2.2.7 При плануванні мережі закладів охорони здоров'я в області важливо забезпечити оптимальну логістику між лікарнями та іншими медичними установами для покращення доступності медичних послуг. Це дозволить зменшити час на доставку пацієнтів до медичних закладів і забезпечить надання медичної допомоги у найкоротші терміни:

- **Загальні лікарні**: Надаватимуть базову медичну допомогу і забезпечуватимуть доступність для найбільш поширених захворювань.
- **Кластерні лікарні**: Забезпечать лікування при більш складних станах і захворюваннях, що дозволить знизити навантаження на загальні лікарні.
- **Надкластерні лікарні**: Спеціалізовані на лікуванні рідкісних та складних захворювань, зокрема в обласних лікарнях, що мають високоосвічених спеціалістів.

2.2.8 Важливим аспектом є розвиток **відділень екстреної медичної допомоги**, що повинні бути оснащені необхідним обладнанням та кваліфікованим персоналом для надання допомоги у критичних ситуаціях.

2.2.9 Під час пандемії та з початком війни **телемедицина** довела свою ефективність у забезпеченні доступу до медичних послуг. Оскільки вона дозволяє надавати допомогу пацієнтам у віддалених регіонах, її розвиток має стати пріоритетом для покращення доступу до медичних послуг для всіх категорій населення, зокрема для вразливих груп.

Для подальшого розвитку телемедицини необхідно забезпечити медичні заклади відповідним обладнанням, а також провести додаткові тренінги для медичних працівників щодо організації та роботи з телемедичними послугами. Місцева влада та обласні департаменти охорони здоров’я повинні забезпечити організацію навчання медичного персоналу.

2.2.10 Безпека лікарень є важливим аспектом відновлення системи охорони здоров’я. Окрему увагу слід приділити забезпеченню **укриттів** в медичних закладах

для пацієнтів та персоналу, а також розробці планів евакуації під час надзвичайних ситуацій.

2.3 Житловий сектор

2.3.1 Оцінка потреб у житловому секторі має бути комплексною та враховувати всі ризики, пов'язані з пошкодженням житлових будівель. Ключовими аспектами для оцінки **масштабу** є кількість пошкоджених будинків, характер пошкоджень (легкі, середні, тяжкі) та демографічні фактори. Важливо також оцінити, скільки людей залишаються без доступу до житла та базових комунікацій (водопостачання, опалення, електрика).

2.3.2 Для оцінки **рівня доступності житла** слід аналізувати наявність вільних житлових приміщень, стан комунікацій та інфраструктури, а також потреби в ремонті та відновленні пошкоджених будівель. Прогнозування потреби у житлі варто базувати на можливому поверненні ВПО та біженців, а також на відновленні будівель після війни. Враховуючи динаміку повернення населення, оцінка доступності житла повинна враховувати короткострокові та довгострокові зміни.

2.3.3 Пріоритетним для відновлення є житло, яке стало непридатним для проживання через значні пошкодження або відсутність базових комунікацій. Оцінка пріоритетності повинна враховувати **масштаб**, тобто кількість постраждалих, **гостроту** ситуації (відсутність житла або комунікацій) та **динаміку** (можливість зміни потреб в залежності від соціальних і демографічних факторів). Перше місце для відновлення має займати житло, що потребує термінового відновлення.

2.3.4 Особливу увагу слід приділяти відновленню житла для **вразливих категорій** населення: багатодітних сімей, осіб з інвалідністю, літніх людей та ВПО. Оцінка гостроти потреб цих категорій вимагає врахування не тільки житлових потреб, але й необхідності відновлення відповідної інфраструктури (наприклад, доступ до медичних послуг, транспорту).

2.3.5 У рамках відновлення житлового сектору пріоритет слід надавати відновленню інфраструктури та комунікацій, таких як водопостачання, опалення, електропостачання та санітарії. Важливо, щоб відновлення комунікацій відбувалося в першу чергу в тих регіонах, де обстріли або руйнування інфраструктури зробили доступ до основних послуг обмеженим або відсутнім.

2.3.6 Для оцінки **масштабу пошкоджень** житлових об'єктів важливо враховувати кількість будівель, що потребують ремонту, а також ступінь їх пошкодження. Необхідно використовувати інструменти, такі як дані реєстрів пошкодженого майна, статистику звернень громадян та звітність місцевих органів влади для більш точного визначення потреб.

2.3.7 Необхідно регулярно оновлювати дані щодо рівня пошкоджень та відновлення житлових об'єктів. Враховуючи змінні соціальні та демографічні фактори, **динаміка** пошкоджень може змінюватися в залежності від поточного стану відновлення та доступу до ресурсів. Це дозволить своєчасно коригувати пріоритети відновлення житла.

2.3.8 Оцінка **спроможності громади** вирішити проблему відновлення житлових об'єктів має включати аналіз наявних місцевих ресурсів та можливості залучення зовнішньої допомоги. Для громад з високим рівнем руйнувань і обмеженими ресурсами необхідно планувати підтримку з боку держави або міжнародних організацій та донорів.

2.3.9 У випадку, коли відновлення житлових об'єктів займає значний час, необхідно розглянути створення **тимчасових або мобільних житлових одиниць.** Це дозволить зменшити соціальне напруження і забезпечити населення тимчасовим житлом, поки відновлення основних житлових об'єктів не буде завершено.

2.3.10 Відновлення житлових об'єктів повинно враховувати **безпеку мешканців.** Оцінка безпеки включає перевірку житлових будівель на відповідність сучасним стандартам безпеки та перевірку інженерних мереж (теплопостачання, водопостачання, каналізація) для запобігання надзвичайним ситуаціям після відновлення.

2.3.11 Оцінка необхідності відновлення житлового сектору повинна враховувати можливі **довгострокові виклики,** такі як зміни в кліматі, економічна нестабільність чи зміни в соціальній інфраструктурі. Важливо передбачити стійкість відновлених об'єктів до майбутніх викликів.

Розділ 3:
Взаємодії ГО з різними стейкхолдерами під час підготовки та процесу відновлення

3.1 Загальні підходи до взаємодії зі стейкхолдерами

У процесі відновлення територіальних громад важливо ефективно координувати роботу з ключовими стейкхолдерами на всіх рівнях — національному, регіональному та місцевому. Це сприяє ефективному плануванню, управлінню ресурсами та залученню необхідних фінансів для реалізації відновлювальних проектів. Структура взаємодії з різними стейкхолдерами повинна відповідати конкретним завданням на кожному рівні та включати ефективні інструменти управління, які забезпечать досягнення стратегічних цілей відновлення.

3.2 Роль та відповідальність стейкхолдерів на різних рівнях

3.2.1 **Національний рівень** На національному рівні за відновлення та відбудову в країні відповідають кілька ключових органів, зокрема:

- **Міністерство розвитку громад та територій України (Мінінфраструктури)** — головний орган центральної влади, відповідальний за координацію відновлення та реконструкції національного рівня, а також за розподіл фінансування та ресурсів для відновлення.
- **Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України (Агентство відновлення)** — спеціалізований орган для координації донорської допомоги, технічної та фінансової підтримки від міжнародних партнерів.

Інструменти, які використовуються на цьому рівні:

- **Система DREAM -** цифрова платформа, яка забезпечує підзвітність і прозорість процесу відновлення. Вона використовується для реєстрації пошкоджених об'єктів, оцінки їх стану та подальшого моніторингу процесу відновлення.
- **Національний реєстр пошкодженого та зруйнованого майна** — офіційна база даних, що фіксує та обліковує об'єкти, пошкоджені або зруйновані внаслідок збройної агресії. Реєстр використовується для документування масштабу руйнувань та сприяє плануванню відновлення, забезпечуючи необхідну інформацію для прийняття рішень щодо відшкодування збитків і проведення відновлювальних робіт.

3.2.2 **Регіональний рівень** На регіональному рівні основну роль виконують обласні військові адміністрації (ОВА) та регіональні офіси міжнародного співробітництва (РОМС):

- **Обласні військові адміністрації (ОВА)** — забезпечують реалізацію національної стратегії відновлення на рівні областей, координацію з місцевими органами влади та підтримку національних ініціатив на місцях.
- **Регіональні офіси міжнародного співробітництва (РОМС)** — спеціалізуються на залученні міжнародних донорів та координації проектів, що фінансуються міжнародними організаціями та агентствами.

Інструменти для взаємодії:

- Регіональні платформи для обміну даними та координації проектів.
- Стратегічні документи для підтримки відновлення на рівні регіону.

3.2.3 **Місцевий рівень (Громади)** На рівні територіальних громад важливу роль у процесі відновлення відіграють місцеві органи влади та громадські організації. Місцеві органи влади здійснюють оперативне управління відновленням, тоді як громадські організації часто беруть на себе роль фасилітаторів, допомагаючи у визначенні пріоритетів та організації проектів на рівні громад.

Основні документи для відновлення на рівні громади:

- **Плани відновлення територіальних громад** — повинні враховувати потреби громад і зосереджуватись на таких аспектах, як відновлення інфраструктури, житла, освіти, медицини та інших важливих сфер.
- **Програми відновлення** — затверджуються місцевими органами влади і повинні бути погоджені з національними стратегіями та інструментами.

3.3 Взаємодія громадських організацій зі стейкхолдерами

У процесі відновлення територіальних громад, громадські організації відіграють важливу роль у співпраці з різними стейкхолдерами, забезпечуючи координацію, участь громади та підтримку на всіх етапах відновлення. Важливо, щоб взаємодія з кожною групою стейкхолдерів була ефективною, відповідала поставленим завданням та допомагала у досягненні стратегічних цілей.

3.3.1 Місцеві органи влади

Місцеві органи влади є основними виконавцями та координаторами відновлення на рівні територіальних громад. Вони визначають пріоритети відновлення та управляють ресурсами для реалізації проектів. Громадські організації повинні забезпечити активну участь місцевих органів у процесах планування, що дозволить врахувати реальні потреби громади та створити інклюзивні стратегії відновлення.

- Співпраця з органами місцевого самоврядування має ґрунтуватися на забезпеченні підзвітності процесів відновлення та актуальності оцінки потреб.
- Важливо, щоб громадські організації брали участь у підготовці проектів, а також забезпечували платформу для зворотного зв'язку з громадою, щоб максимально узгоджувати стратегії відновлення.
- Допомога місцевим органам влади в організації тренінгів та підготовці проектних пропозицій щодо відновлення є важливою для підвищення спроможності місцевих структур.

3.3.2 Регіональні органи (ОВА, РОМС)

Обласні військові адміністрації (ОВА) виконують роль координаторів відновлення на рівні областей, підтримують національну стратегію і взаємодіють з міжнародними партнерами. Регіональні офіси міжнародного співробітництва (РОМС) забезпечують залучення ресурсів від міжнародних донорів для підтримки відновлення.

- Громадським організаціям рекомендовано співпрацювати з ОВА та РОМС для ефективної реалізації національних стратегій на регіональному рівні.
- Важливо взаємодіяти з регіональними органами для збору актуальних даних щодо пошкоджених об’єктів, оцінки потреб та координації проектів.
- Взаємодія з регіональними офісами міжнародного співробітництва допоможе організаціям залучати донорські ресурси для підтримки відновлення.

3.3.3 Донори та міжнародні організації

Донорські організації та міжнародні партнери є важливими гравцями у фінансуванні та технічній підтримці відновлення на всіх рівнях. Для громадських організацій співпраця з донорами є необхідною для залучення ресурсів і забезпечення стійкості проектів.

- Громадські організації повинні забезпечити тісну взаємодію з донорами для координації фінансування відновлення, уникнення дублювання зусиль та сприяння ефективному використанню ресурсів.
- Підготовка проектних заявок та пропозицій, що відповідають пріоритетам донорів та потребам громад, є критичним кроком у процесі отримання фінансування.
- Координація з міжнародними організаціями дозволить забезпечити реалізацію проектів за міжнародними стандартами та залучити додаткові ресурси.

3.3.4 Громадянське суспільство

Громадянське суспільство відіграє важливу роль у забезпеченні участі громадян у процесах відновлення, формуванні чітких пріоритетів та мобілізації ресурсів. Громадські організації забезпечують фасилітацію цього процесу.

- Рекомендовано об'єднуватися з іншими громадськими організаціями у платформи для активної взаємодії, загальної координації та участі громадян у процесах відновлення та формуванні проектних пропозицій.
- Важливо проводити тренінги для місцевих громад, що дозволить їм ефективно брати участь у визначенні пріоритетів відновлення.
- Забезпечення доступу громадян до інформації про процеси відновлення та формування ініціатив є необхідним для стимулювання соціальної згуртованості.

3.3.5 Міжнародні партнерства та експертні організації

Міжнародні партнери та експертні організації надають підтримку в розробці методологій, консультують щодо інноваційних підходів і допомагають в оцінці ефективності проектів.

- Рекомендовано взаємодіяти з міжнародними партнерами для отримання технічної та експертної підтримки, що дозволить забезпечити кращі підходи до відновлення.
- Співпраця з міжнародними організаціями допоможе запровадити нові ідеї, методики та ресурси для підтримки відновлення на всіх етапах.
- Взаємодія з експертними організаціями дозволяє покращити якість проектів та забезпечити їх відповідність міжнародним стандартам.

3.4 Матриця аналізу стейкхолдерів

Для ефективної організації взаємодії з стейкхолдерами пропонується використовувати матрицю, яка допоможе визначити рівень залученості кожного стейкхолдера, його вплив та важливість у процесі відновлення.

Зустріч проєктної команди Helvetas з керівництвом ЦПР «Мрія» та представниками Баришівської селищної ради

Приклад матриці аналізу стейкхолдерів:

Стейкхолдер	Роль у процесі відновлення	Вплив на процес відновлення	Рівень взаємодії	Очікувані результати
Місцеві органи влади	Координація на рівні громад	Високий	Високий	Погодження проєктів, підтримка ініціатив
Регіональні офіси міжнародного співробітництва (РОМС)	Підтримка в залученні донорів	Середній	Високий	Залучення міжнародних ресурсів
Донори	Фінансування відновлення	Високий	Високий	Надання фінансування, технічна підтримка
Громадські організації	Оцінка потреб, фасилітація	Середній	Середній	Підтримка громади, організація навчальних програм
Експертні організації	Консультації, методологічна підтримка	Середній	Середній	Створення нових методик відновлення

Стратегічна зустріч для формування потреб з стейкхолдерами різних рівнів у Чернігівській області, організована командою UST

Розділ 4:
Рекомендації щодо організації прозорих процедур під час процесу відновлення відповідно до місцевого законодавства та вимог міжнародних партнерів

4.1 Проведення закупівель

4.1.1 Фундаментальним принципом належної практики закупівель є конкуренція. Відкриті, прозорі та справедливі процедури закупівель є надійною передумовою для укладання договорів на виконання будівельних робіт та створюють ринкові умови для приватних підприємств. Вони формують також основу створення підзвітності та сприяють ефективному використанню коштів, що є важливим для міжнародних донорів, їх власників, а також країн, де реалізуються проєкти. Таким чином, всі закупівлі, що проводяться в рамках фінансованих проектів слідують, зокрема, проте не виключно принципам відкритості, прозорості та справедливості.

4.1.2 Закупівлі рекомендовано здійснювати за такими принципами:

- добросовісна конкуренція серед учасників: дотримання принципу здійснюється за рахунок запрошення учасників на виконання контракту, які не є пов'язаними між собою (не мають спільних бенефіціарних власників, директорів);
- максимальна економія, ефективність та пропорційність: оцінка пропозицій має нести в собі уникнення зайвих витрат і зниження вартості без шкоди якості, тобто витрачання рівно стільки, скільки необхідно для досягнення цілі;
- відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель: з метою дотримання принципів закупівель необхідно створити загальну форму запрошення до участі підрядних організацій, форму звіти оцінки пропозицій та звіт про присудження контракту, з метою їх подальшої публікації;
- недискримінація учасників та рівне ставлення до них: на виконанню принципу необхідно застосовувати до оцінки пропозицій учасників загальний підхід відповідно до визначених вимог для присудження договору;
- об'єктивне та неупереджене визначення переможця закупівлі: організатори закупівлі не повинні мати будь-якого особистого інтересу в обранні конкретного учасника. Також виключається можливість фаворитизму, дискримінації або упередженості та конфлікту інтересів, що може вплинути на обрання переможця;
- запобігання корупційним діям і зловживанням: неупереджена та незалежна оцінка пропозицій, звітність та контроль за виконанням всіх критеріїв оцінки мінімізують можливість недотримання даного принципу при проведенні закупівлі.

4.2 Планування закупівельного процесу

4.2.1 Процес закупівель здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», «Про захист економічної конкуренції», «Про запобігання корупції». Відповідальний фахівець на проведення закупівельного процесу, повністю забезпечує його виконання. Процес розпочинається з планування та визначення потреби, в результаті якого з'ясовано шлях проведення закупівлі.

4.2.2 Потреба формується для робіт із застосуванням принципу доцільності. Принцип доцільності, для цілей цієї методології, полягає в тому, що при визначенні потреби, у тому числі функціональних характеристик предмету закупівлі, враховуються виключно ті роботи, які необхідні для забезпечення громадською організацією своєї діяльності та виконання покладених на нього функцій.

4.2.3 Опис потреби готується відповідальним фахівцем у письмовій формі та має бути детальним і чітким, містити повну та достовірну інформацію, що підтверджує необхідність закупівлі та включати такі основні елементи:

- опис робіт - це опис необхідних функціональних характеристик робіт, їх кількість або обсяг. Якщо відомо про технічні вимоги чи стандарти, яким мають відповідати роботи, інформацію про них також зазначається;
- опис мети та обґрунтування закупівлі - інформація та аргументи щодо необхідності здійснення таких робіт.
- визначення строків виконання робіт, та опис вимог до умов порядку виконання робіт, інформація про строки або виконання робіт, інформація про необхідне місце виконання робіт, спосіб виконання робіт.

4.2.4 В описі потреби забороняється встановлювати вимоги до предмета закупівлі, які можуть призвести до безпідставного звуження кола потенційних потенційних виконавців робіт.

4.2.5 Опис потреби є складовою частиною документації про визначення вартості закупівлі.

4.2.6 Строки виконання робіт та оплати визначаються Громадською організацією, якщо інше не встановлено іноземним донором чи партнером.

4.2.7 Після процесу планування та визначення потреби відповідальна особа проводить визначення вимог до предмета закупівлі, зокрема визначення очікуваної вартості закупівлі шляхом отримання інформації від суб'єктів владних повноважень. Відповідно від вартісних меж та складності об`єкта закупівлі Громадська організація обирає спосіб проведення закупівлі.

4.2.8 Залежно від швидкості реалізації та всебічного охоплення кандидатів на виконання робіт закупівлі проводяться такими шляхами:

- Використання комерційних майданчиків: закупівля робіт відбувається на умовах визначених Громадською організацією, що не суперечать законодавству України.
- Запит цінових пропозицій: відповідно до регламенту взаємодії громадських організацій та суб`єктів владних повноважень, необхідно створити чіткий запит на отримання інформації про наявність підрядних організацій на місцях, з необхідним досвідом та високою оцінкою реалізованих ними проектів з метою запрошення їх до участі в рамках присудження контракту на виконання необхідних робіт.

- Крім того, Громадська організація в межах своїх повноважень та можливостей може здійснювати моніторинг відкритий майданчиків закупівель, для формування списку підрядних організацій вид діяльності яких відповідає предмету закупівлі з метою подальшого їх запрошення до участі в рамках присудження контракту на виконання необхідних робіт.
- Публікація про проведення закупівлі на власному сайті Громадської організації та на сайті суб'єкта владних повноважень: для прозорості та

відкритості процесу з метою неупередженої оцінки, громадська організація публікує запрошення до участі у відбору виконавця та звіти про всі етапи закупівельного процесу.

4.3 Відбір переможця

4.3.1 Незалежно від виду обраного способу проведення закупівлі, необхідно створити запит цінових пропозицій, у якому міститься вся необхідна інформація про предмет закупівлі:

- Проєкт договору на закупівлю;
- Опис необхідних робіт відповідно до опису потреби;
- Інформацію про необхідну кількість/обсяги закупівлі;
- Вимоги до змісту комерційної пропозиції потенційного виконавця робіт;
- Зазначення ціни робіт (для кожної номенклатурної позиції);
- Зазначення загальної вартості робіт з урахуванням усіх транспортних витрат та супутніх послуг за наявності згідно з умовами, визначеними громадською організацією.
- У разі якщо потенційний виконавець робіт може запропонувати альтернативу, що відповідають запиту, в комерційній пропозиції надається інформація щодо кожного застосованої альтернативи.
- Вимоги до потенційного виконавця робіт та наявність документів, необхідних для здійснення визначених умовами закупівлі видів діяльності відповідно до законодавства (ліцензій, сертифікатів, дозволів тощо);
- Попередження потенційному постачальнику товару/надавачу послуги про те, що надання комерційної пропозиції вважається наданням добровільної згоди на обробку персональних даних, якщо такі містяться у запиті та/або комерційній пропозиції.
- Технічне завдання складається із дефектного акта.
- Вимоги до учасників: інформація про досвід виконання аналогічних договорів; інформація про наявність необхідного кваліфікованого персоналу для виконання робіт; гарантійні листи та довідки.
- Кінцевий строк подання пропозицій.

БО БФ "Нове місто" відновлення приватних будинків в селі Стара Гнилиця, Чугуївського району

БО БФ "МАЙБУТНЄ БУДУЄМО РАЗОМ" відновлення даху в медичному закладі (поліклініка), смт. Мала Данилівка

4.3.2 Перелік може бути скоригованим в залежності від специфіки предмету закупівлі, але має бути таким, що дасть змогу конкурувати учасникам між собою та містити вимоги, що стосуються саме оголошеного предмету закупівлі

4.3.3 Під час подання пропозицій учасників, необхідно простежувати такі можливі операції:

- Отримання пропозицій (технічні та документи з вимогами до учасників, що підтверджують спроможність виконання робіт, цінові пропозиції, та документи, що підтверджують відповідність учасників до вимог Замовника)
- Отримання звернень для роз`яснень щодо специфікації робіт.

4.3.4 Після отримання пропозицій учасників Уповноважена особа разом з підтримкою допоміжних структур проводить їх оцінку та визначає виконавця в рамках оголошеної закупівлі, укладає договір та публікує звіт про проведення закупівлі відповідно до зазначеного вище регламенту проведення закупівлі.

4.3.5. Уповноважена особа разом з допоміжними структурами може проводити інтерв'ю з уповноваженими представниками виконавця після визнання його переможцем. Метою інтерв'ю є необхідність впевнитись технічній, кваліфікаційні та інші спроможності Виконавця. Після завершення інтерв'ю Уповноважена особа та допоміжні структури проводять голосування щодо підтвердження статусу переможця у Виконавця або скасування статусу переможця у Виконавця та відхилення його пропозиції. Інтерв’ю та голосування може бути проведене виключно до моменту укладення договору.

4.3.6 Після оцінки пропозицій та остаточного визначення Переможця/виконавця громадська організація направляє останньому лист про укладання договору відповідно до підрозділу 7.2.3. цієї Методології.

4.4 Перелік потенційних ризиків та рекомендацій щодо їх вирішення

4.4.1 Ризики, які можуть виникнути в ході оголошеної закупівлі:

- Несвоєчасне визначення потреби в закупівлі з боку Замовника
- Реагування на ризик: перерозподіл фінансових асигнувань за погодженням з відповідними структурами для виконання наявної потреби
- Недостатність фінансування.
- Реагування на ризик: Громадська організація забезпечує оптимізацію видатків, щодо наявних асигнувань, та ініціює перерозподіл економії фінансових ресурсів в результаті наявної економії.
- Невідповідна кваліфікація учасників закупівлі.

Реагування на ризик: Уповноважена особа проводить повторну закупівлю, попередньо узгодивши з ініціативним підрозділом / керівництвом цієї закупівлі.

Розділ 5:
Організаційна модель роботи з зацікавленими сторонами (Stakeholders) в процесі будівництва

5.1 Взаємодія з місцевою владою

5.1.1 Після проходження етапу відбору проєктів Громадська організація надсилає лист до місцевої ради, в якому повідомляє, що планує реалізувати проєкт згідно переліку об'єктів та конкретизує перелік заходів, які будуть виконуватися на об'єктах. В цьому листі Громадська організація повинна запитати інформацію в міської ради стосовно відсутності/наявності бюджетного фінансування на перелік заходів по відібраним об'єктам. Громадська організація зобов'язана вживати заходів щодо недопустимості подвійного фінансування запланованих заходів.

5.1.2 У випадку, якщо місцевою радою передбачено фінансування щодо виконання робіт на об'єктах по заходам, які планує реалізувати Громадська організація, то такі об'єкти виключаються із проєкту.

5.1.3 У випадку, якщо місцевою радою передбачено фінансування щодо виконання робіт на об'єктах по заходам, які планує реалізувати Громадська організація, але обсяг коштів передбачених місцевою радою замалий, тобто такий, що не зможе в повній мірі реалізувати захід та/або заходи, Громадська організація складає проєкт Меморандуму про співфінансування об'єктів і надсилає цей проєкт до місцевої ради.

5.1.4 В проєкті Меморандуму повинно бути зазначено обсяг фінансування по об'єктах з кожної із Сторін.

5.1.5 Роботи, що виконуватимуться в рамках укладеного Меморандуму, повинні бути виконані таким чином щоб було можливо ідентифікувати частку робіт кожної із Сторін.

5.1.6 Після отримання відповіді від місцевої ради, Громадська організація, за результатами отриманої інформації затверджує перелік об'єктів.

5.2 Взаємодія з власниками об'єктів або їх балансоутримувачами

5.2.1 Після затвердження переліку об'єктів Громадська організація складає проєкт договору про взаємодію, який буде укладатися з власниками об'єктів або балансоутримувачами.

5.2.2 Договір про взаємодію повинен включати пункти, що власник або балансоутримувач зобов'язується надавати безперешкодний доступ до об'єкта представникам Громадської організації, підрядної організації, інших залучених на підставі договору осіб або організацій.

5.2.3 Рекомендовано щоб Договір про взаємодію, також урегульовував питання щодо доступу до води, мережі підключення електроенергії необхідних для виконання робіт на об'єкті, а також визначення місця складання матеріалів.

5.2.4 Після укладання Договору про взаємодію, Громадська організація приступає до етапу підготовки складання технічного завдання відповідно до розділу 6 цієї

Методології та визначає підрядну організацію відповідно до розділу 4 цієї Методології.

5.2.5 Громадська організація, час-від-часу, опитує власників об'єктів або їх балансоутримувачів щодо стану виконання робіт на об'єкті, а також наявність скарг тощо.

5.3 Взаємодія з донором

5.3.1 Після затвердження переліку об'єктів і підписання договору про взаємодію з власниками об'єктів або їх балансоутримувачами, Громадська організація надсилає донору лист, в якому зазначає перелік цих об'єктів та заплановані терміни складання технічного завдання.

5.3.2 Після складання технічного завдання та визначення очікуваної вартості згідно з розділом 6 цієї Методології, Громадська організація надсилає донору лист, у якому зазначає перелік об'єктів, перелік заходів, що виконуватимуться, очікувану вартість виконання робіт, а також строки щодо проведення закупівель на будівельні роботи.

5.3.3 Після проведення закупівель та підписання за їх результатами договорів підряду, Громадська організація інформує донора щодо строків виконання робіт по об'єктам.

5.3.4 Після завершення виконання робіт, Громадська організація звітує донору і надсилає проміжний звіт.

5.3.5 Звіт повинен включати адресу знаходження об'єкта, коротку фотофіксацію об'єкт «до» та «після», перелік впроваджених заходів, назву підрядника, загальну вартість виконаних робіт.

5.4 Взаємодія з підрядником

5.4.1 Після укладення договору підряду, складеного з урахуванням рекомендацій розділу 7 цієї Методології, підписується акт прийому-передачі об'єкта.

5.4.2 Акт прийому-передачі об'єкта підписують власник об'єкта або його балансоутримувач, Громадська організація, та підрядник.

5.4.3 У акті зазначається, що власник або його балансоутримувач передав об'єкт для виконання робіт, Громадська організація прийняла та передала об'єкт для виконання робіт підряднику, а підрядник прийняв об'єкт для виконання робіт.

5.4.4 Після завершення виконання робіт між Громадською організацію та підрядником підписуються акти виконаних робіт. Допускається підписання проміжних актів виконаних робіт. Під підписанням проміжних актів виконаних робіт слід розуміти, що підрядником виконано певну частину робіт згідно з підписаним кошторисом і яку можливо ідентифікувати. В такому випадку акти виконаних робіт нумеруються.

5.4.5 Громадська організація не може підписувати проміжні акти виконаних робіт, якщо роботи не виконані, або якщо підрядник надає перелік робіт та/або їх вартість, які не відповідають підписаному кошторису.

5.4.6 Після виконання всіх будівельних робіт та підписання кінцевого акту виконаних робіт підписується «акт введення відремонтованих, реконструйованих, модернізованих основних засобів в експлуатацію».

5.4.7 Акт введення відремонтованих, реконструйованих, модернізованих основних засобів в експлуатацію підписують власник об'єкта або його балансоутримувач, Громадська організація, та підрядник. У цьому акті зазначається інформація про виконання видів робіт, їх кінцеву вартість, відсутність зауважень у сторін, назву проєкта, в рамках якого роботи профінансовано та пункт, що цей акт є підставою для введення в експлуатацію відремонтованих, реконструйованих, модернізованих основних засобів.

Розділ 6:
Технічні рекомендації: посібник із підготовки технічної оцінки (технічного завдання), кошторис, дефектний акт, як основна базова документація на запуск процесу реконструкції

6.1 Підготовка технічного завдання

6.1.1 Громадська організація здійснює закупівлю послуг з проведення технічного обстеження пошкоджених об'єктів, з метою визначення будівельних конструкцій та інженерних мереж, які були пошкоджені внаслідок збройної агресії Російської Федерації, з фотофіксацією пошкоджень будівельних конструкцій будинку, а також оцінки фактичних обсягів будівельних робіт необхідних для відновлення об'єкту.

6.1.2 За результатами технічного обстеження буде складено технічний звіт та акт обстеження пошкоджень об'єкта.

Обстеження та оцінка технічного стану об'єкта виконуються на основі ДСТУ Б В.1.2-18:2016 «Настанова щодо обстеження будівель і споруд для визначення та оцінки технічного стану» та «Методики проведення обстеження та оформлення його результатів» відповідно до Наказу Міністерства розвитку громад та територій України №144 від 06.07.2022.

6.1.3 Між Громадською організацією та компанією укладається договір на проведення технічного обстеження пошкоджених об'єктів. Громадська організація самостійно розробляє проєкт такого договору.

6.1.4 Результатом виконання договору на проведення технічного обстеження пошкоджених об'єктів є звіт з технічного обстеження об'єкта, акт про пошкоджене майно та дефектний акт з переліком обсягів будівельних робіт, рекомендованих для відновлення об'єкта. Перед початком складання дефектного акту види робіт, які плануються виконуватися на об'єкті погоджуються з власниками об'єктів або балансоутримувачами.

6.1.5 Під час складання звіту з технічного обстеження, акту про пошкоджене майно та дефектного акту, перелік обсягів робіт які необхідні для відновлення об'єкту повинен бути зафіксований і сфотографований у звіті.

6.1.6 Після отримання дефектного акту Громадська організація погоджує обсяги робіт з власниками об'єктів або їх балансоутримувачами. Після такого погодження Громадська організація розраховує орієнтовну очікувану вартість проєкту.

6.2 Рекомендовані вимоги до кошторисної документації

6.2.1 Громадська організація самостійно встановлює вимоги до кошторисної документації відповідно до одного з двох варіантів:

- Кошторисна документація може бути розрахована з урахуванням КНУ «Настанова з визначення вартості будівництва» затвердженої Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 01.11.2021 № 281.
- Кошторисна документація може бути складена у довільній формі у форматі Excel.

Незалежно від вибору варіантів складання кошторисної документації вартість будівельних робіт, матеріалів не повинні перевищувати середньоринкову вартість по регіону (області).

6.2.2 З метою дотримання зазначених вимог, Громадська організація може самостійно аналізувати ринкові ціни, або встановити вимогу щодо надання учасниками аналізу цін ринку станом на місяць подання пропозиції.

6.2.3 Кошторисна документація у випадку використання КНУ «Настанова з визначення вартості будівництва» затвердженої Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 01.11.2021 № 281 повинна складатися з договірної ціни, пояснювальної записки, локального кошторису, підсумкової відомості ресурсів.

6.2.4 Кошторисна документація у випадку складання у довільній формі у форматі Excel повинна містити назву робіт згідно дефектного акту та перелік матеріалів необхідних для їх виконання, транспортні витрати, витратні матеріали та механізми, адміністративні витрати, запланований прибуток.

6.2.5 Практичні поради щодо визначення вартості окремих складових кошторисної документації:

- Розмір заробітної плати встановлюється не більший ніж середньомісячна заробітна плата у будівництві у відповідному регіоні.
- Розмір транспортних витрат не повинен перевищувати 5% від загальної вартості робіт згідно дефектного акту та переліку матеріалів.
- Розмір витратних матеріалів та механізмів не повинен перевищувати 7% від загальної вартості робіт згідно дефектного акту та переліку матеріалів.
- Розмір адміністративних витрат не повинен перевищувати 5% від загальної вартості робіт згідно дефектного акту та переліку матеріалів.
- Розмір запланованого прибутку не повинен перевищувати 5% від робіт згідно дефектного акту та переліку матеріалів.

Розділ 7:
Рекомендації щодо співпраці з підрядними будівельними організаціями компаній

7.1 Проведення оцінки будівельних організацій спроможних до співпраці

7.1.1 Громадській організації рекомендовано скласти список потенційних підрядників, яким буде надіслано запити щодо надання комерційних пропозицій для виконання робіт по об'єктах.

7.1.2 Під час пошуку потенційних підрядників Громадська організація може враховувати наступні критерії для наповнення списку:

- підрядна будівельна компанія працювала з місцевою радою або її структурними одиницями в сфері будівництва;
- для пошуку таких компаній рекомендовано використовувати електронну систему ПРОЗОРРО шляхом заповнення відповідних полів, наприклад вказати ЄДРПОУ місцевої ради і переглянути їхні закупівлі з будівництва та учасників, які там брали участь, або надіслати запит на міську раду щоб остання надала список;
- підрядна будівельна компанія працювала з Громадською організацією, або з іншими громадським організаціями і має завершені проєкти у сфері будівництва;
- додатково можливо надіслати запити у інші громадські організації для пошуку таких компаній.

7.2 Проведення оцінки будівельних організацій спроможних до співпраці

7.2.1 Після складання списку потенційних підрядників Громадська організація проводить їх попередню передтендерну оцінку.

7.2.2 Під час передтендерної оцінки рекомендовано перевірити потенційних підрядників за такими критеріями:

1) будівельна підрядна організація не є:

- утворена чи зареєстрована відповідно до законодавства Російської Федерації/Республіки Білорусь/Ісламської Республіки Іран;
- зареєстрована в територіальній громаді України, статус якої визначено як «тимчасова окупація» або «територія активних бойових дій»;
- банкротом, або юридичною особою щодо якої порушена справа у банкрутстві.

2) кінцеві бенефіціарні власники, контролери, вищі посадові особи (директор, гендиректор, члени наглядової ради тощо) будівельної підрядної організації не є:

- громадянами Російської Федерації/Республіки Білорусь/Ісламської Республіки Іран (крім тих, що проживають на території України на законних підставах);
- особами, які пов'язані із провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, в тому числі ембарго або аналогічні заходи відповідно до резолюцій Ради Безпеки ООН та/або чинного законодавства України;
- особами, які знаходяться в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;
- особами, які перебувають у розшуку, або числяться як безвісти зниклі.

Рекомендовані джерела для перевірки: Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, системи opendatabot, youcontrol та інші публічні джерела (ЗМІ тощо).

7.2.3 Громадська організація складає лист про намір укласти договір, визначає кінцевий строк укладання договору та надсилає його на юридичну адресу переможця, фактичну адресу або на електронну скриньку. Якщо переможець закупівлі відмовляється від укладання договору з тих чи інших причин, він має повідомити про це громадську організацію зворотним листом. Відсутність листа та підписаного договору від переможця в строк, зазначений у листі від замовника про укладання договору, вважається відмовою від укладання договору.

7.2.4 Підписаний договір зі сторони переможця має відповідати його раніше поданій пропозиції. У випадку виявлення відхилень ціни, обсягів, відомостей матеріалів тощо громадська організація повертає договір на доопрацювання з переліком зауважень та встановлює граничний строк для доопрацювання.

7.2.5. Для виконання цілей визначених підпунктом 7.2.4. та підпунктами 5.4.2.-5.4.7. Громадська організація визначає відповідальних осіб які будуть перевіряти та візувати документи в межах реалізації проєкту, зокрема:

- відповідальні особи за перевірку цін на матеріальні ресурси, роботи тощо, які зазначаються в договірних цінах та додатках до них, актах виконаних робіт;
- відповідальні особи за перевірку обсягів будівельних робіт, які фактично виконані на об'єктах (в тому числі щодо фактичного використання кількості матеріалів, з урахуванням будівельних залишків), а також перевірку та погодження дефектного акту з власниками об'єктів та/або їх балансоутримувачами;
- відповідальні особи (уповноважені особи) за проведення закупівель згідно цієї Методології;
- відповідальні особи за складання проєктів договорів необхідних для реалізації проєктів та юридичного супроводу.

7.3 Взаємодія між Громадською організацією та підрядними будівельними організаціями

7.3.1 Між Громадською організацією та підрядною будівельною організацією укладається договір підряду. Громадська організація самостійно розробляє проєкт договору підряду з урахуванням норм Господарського та Цивільного кодексів України, постанови Кабінету міністрів України від 1 серпня 2005 р. № 668 «Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві».

7.3.2 У проєкт договору підряду рекомендовано включити пункти щодо можливості одностороннього розірвання договору Громадською організацією, у випадках:

- підрядна будівельна організація не приступила до виконання робіт відповідно до умов договору;
- підрядна будівельна організація виконує роботи настільки повільно, що їх виконання неможливе у строки передбачені договором;
- підрядна будівельна організація надала недостовірну інформацію пов’язану з виконанням робіт.

7.3.3 Також рекомендовано передбачити в проєкті договору окремі розділи щодо забезпечення виконання умов договору, антикорупційних застережень, виду договірної ціни і порядку внесення змін до неї, порядок здачі-приймання робіт та фіксації будівельних процесів.

7.3.4 Щодо забезпечення виконання умов договору:

- Підрядна будівельна організація вносить на рахунок Громадської організації депозит (безвідсотковий) у розмірі, встановленому договором.
- Громадська організація визначає необхідний розмір забезпечення виконання умов договору.
- Рекомендовано встановлювати розмір забезпечення виконання умов договору у розмірі не більшому ніж 5% (п’ять відсотків) від загальної вартості договору.
- Громадська організація зобов’язується повернути забезпечення виконання умов договору підрядній будівельній організації протягом 10 робочих днів, з моменту завершення всіх будівельних робіт.
- Забезпечення виконання умов договору не повертається повністю або частково, у випадках встановлених договором. Громадська організація самостійно визначає такі випадки.

7.3.4 У проєкті договору рекомендовано зазначити, що Громадська організація та підрядна будівельна організація зобов'язуються дотримуватися вимог **антикорупційного законодавства України** та не вживати ніяких дій, які можуть порушити норми антикорупційного законодавства України, у зв'язку з виконанням своїх прав та зобов'язань за договором.

7.3.5 Громадська організація визначає вид договірної ціни – **тверда або динамічна.**

У випадку визначення твердої договірної ціни, вартості на матеріальні ресурси, а також на будівельні роботи залишаються незмінними до повного виконання договору. У разі перевищення підрядною будівельною організацією, без

узгодження із Громадською організацію, обсягів робіт передбачених договірною ціною, всі пов'язані з цим витрати несе підрядна будівельна організація.

У випадку визначення динамічної договірної ціни, вартості на матеріальні ресурси, а також на будівельні роботи можуть коригуватися. Підрядна будівельна організація зобов'язана довести, що у період виконання договору вартості матеріальних ресурсів та/або робіт зросли. Факт коливання ціни на товар на відповідному ринку має бути документально підтвердженим. Таким підтвердженням може бути довідка Торгово-промислової палати, органів Державної служби статистики України тощо.

Рекомендується зазначати у договорі підстави для коригування договірної ціни, як і динамічної так і твердої.

7.3.6 Громадська організація складає **календарний план виконання робіт**, що є невід'ємною частиною договору підряду. Календарний план виконання робіт ділиться на етапи. Такими етапами будівельних робіт можуть бути: закупівля матеріалів, виконання демонтажних робіт, виконання монтажних робіт, здача об'єкта замовнику (Громадській організації). За 10 (десять) календарних днів до завершення кожного з етапів підрядна будівельна організація звітує про стан їх виконання. У випадку обґрунтованої необхідності терміни завершення етапів можуть коригуватися.

7.3.7 Підрядна будівельна організація здійснює **закупівлю матеріалів**, що передбачені кошторисом для виконання будівельних робіт. За погодженням з Громадською організацією перелік будівельних матеріалів може змінюватися, проте загальна вартість реалізації проєкту не повинна перевищувати початкову вартість пропозиції з урахуванням можливих змін.

За 5 робочих днів до закінчення етапу закупівлі матеріалів підрядна будівельна організація надсилає лист-повідомлення Громадській організації про стан виконання етапу закупівлі матеріалів.

До листа-повідомлення прикріплюються фотографії або відеозаписи, згідно яких можливо ідентифікувати перелік матеріалів, їх місцезнаходження та кількість.

7.3.8 Підрядна будівельна організація здійснює **демонтажні роботи** відповідно до підписаного кошторису. За погодженням з Громадською організацією обсяг демонтажних робіт може змінюватися, проте загальна вартість реалізації проєкту не повинна перевищувати початкову вартість пропозиції з урахуванням можливих змін.

За 5 робочих днів до закінчення етапу демонтажних робіт Підрядна будівельна організація надсилає лист, повідомлення Громадській організації про стан виконання етапу демонтажних робіт.

До листа-повідомлення прикріплюються фотографії або відеозаписи, згідно яких можливо ідентифікувати обсяг демонтажних робіт.

7.3.9 Підрядна будівельна організація здійснює **монтажні роботи** відповідно до підписаного кошторису. За погодженням з Громадською організацією обсяг монтажних робіт може змінюватися, проте загальна вартість реалізації проєкту не

повинна перевищувати початкову вартість пропозиції з урахуванням можливих змін.

За 5 робочих днів до закінчення етапу монтажних робіт Підрядна будівельна організація надсилає лист-повідомлення Громадській організації про стан виконання етапу монтажних робіт.

До листа-повідомлення прикріплюються фотографії або відеозаписи, згідно яких можливо ідентифікувати обсяг монтажних робіт.

7.3.10 Підрядна будівельна організація по завершенню всіх будівельних робіт, але не пізніше ніж за 2 робочі дні до завершення **етапу здачі об'єкта**, надсилає лист-повідомлення Громадській організації про завершення будівельних робіт.

До листа-повідомлення прикріплюються фотографії або відеозаписи, що дозволяють ідентифікувати обсяг будівельних робіт, що завершені в повному обсязі. Крім того, підрядна будівельна організація додає до листа-повідомлення проєкти актів-приймання будівельних робіт. Після їх розгляду Громадською організацією та у випадку відсутності зауважень щодо кількості, якості, обсягів будівельних робіт, відповідності кошторису Громадська організація надсилає лист-повідомлення про готовність підписання актів-приймання будівельних робіт.

Будівельні роботи вважаються виконаними з моменту підписання актів-приймання будівельних робіт.

Відновлення/Утеплення периметру укриття, станція ДСНС в с.Нова Водолага

Додаток 1:
Перелік чинного законодавства

Взаємодії між органами державної влади

- Конституція України
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
- Закон України «Про інформацію»
- Закон України «Про доступ до публічної інформації»
- Закон України «Про звернення громадян»
- Закон України "Про управління відходами"

Розробки проєктів договорів

- Господарський кодекс України
- Цивільний кодекс України
- Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2005 р. № 668 «Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві»

Проведення закупівель

- Закон України «Про захист економічної конкуренції»
- Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку»
- Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»
- Закон України «Про запобігання корупції»

Роботи щодо демонтажу та управління відходами руйнувань

- Постанова КМУ "Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів" № 474, від 19.04.2022.
- Постанова КМУ "Про затвердження Порядку управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України" №1073, від 27.09.2022

Додаток 2:
Дорожня карта реалізації проєктів відновлення

І ЕТАП. ПІДГОТОВЧА ФАЗА

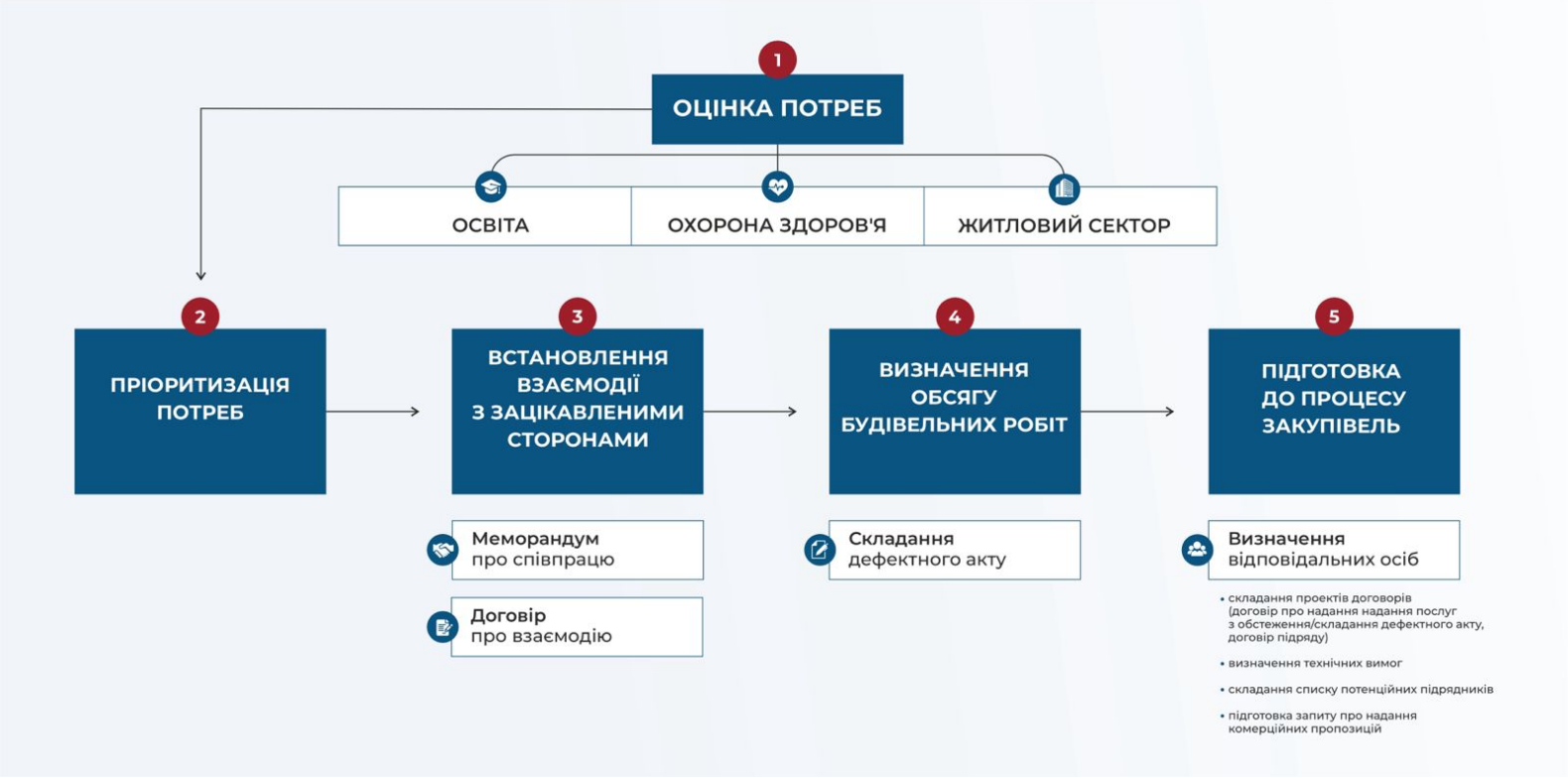

ІІ ЕТАП. ПРОВЕДЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ ТА КОНТРОЛЬ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ПРОЄКТУ

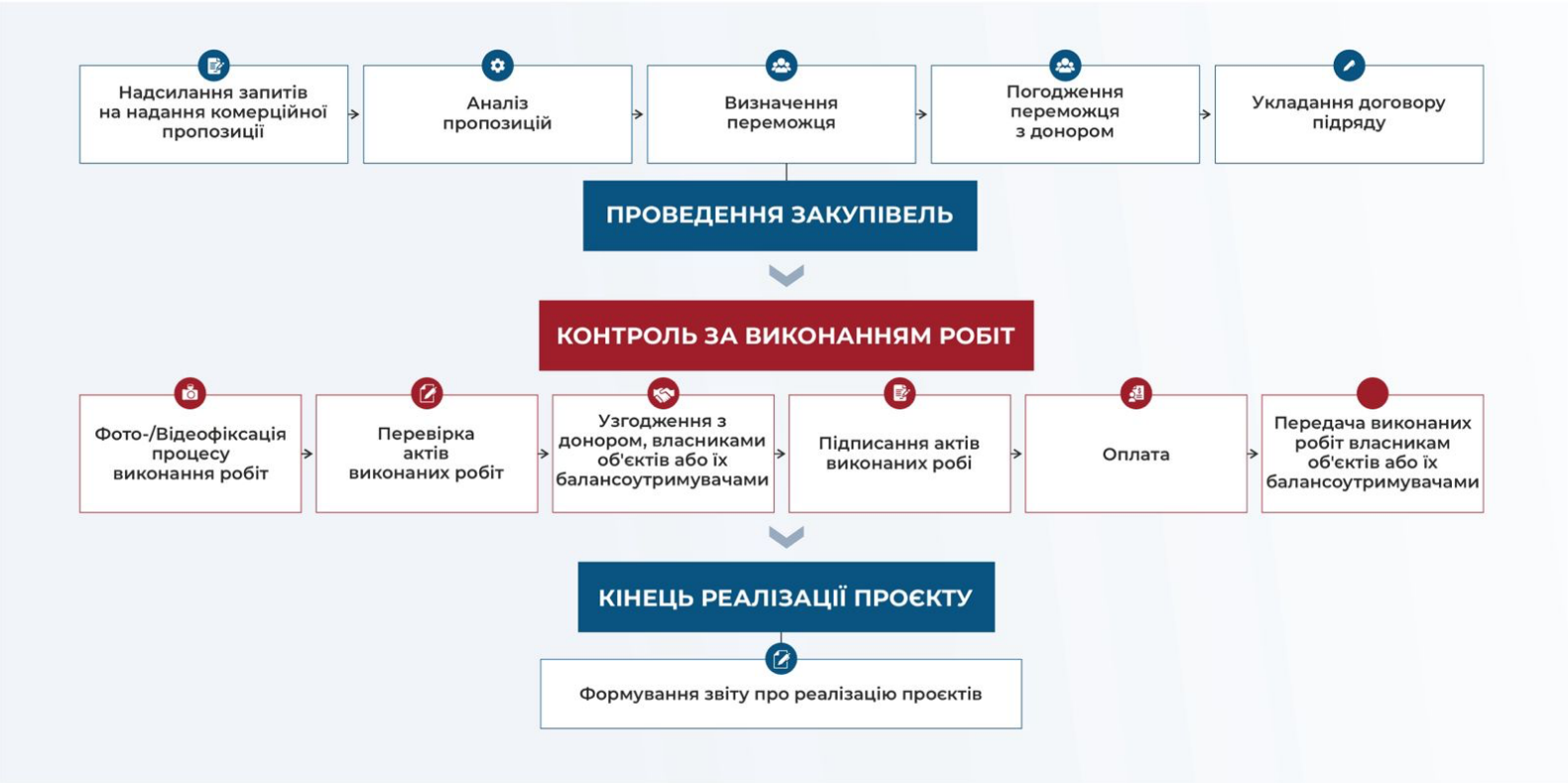

Додаток 3:
КАРТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ
(на прикладі реалізації проєкту протягом одного року)

		1*	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
І ЕТАП ПІДГОТОВЧА ФАЗА													
1. ОЦІНКА ПОТРЕБ ЗА СФЕРАМИ ОСВІТИ, ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я І У ЖИТЛОВОМУ СЕКТОРІ													
1.1	ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ												
1.2	АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ												
1.3	ВСТАНОВЛЕННЯ ПРІОРИТИЗАЦІЇ ПОТРЕБ ЗА РЕЗУЛЬТАТОМ АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ												
2. ЮРИДИЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ ВЛАСНИКАМИ ОБ'ЄКТІВ АБО ЇХ БАЛАНСОУТРИМУВАЧАМИ													
2.1	РОЗРОБКА МЕМОРАНДУМУ ПРО СПІВПРАЦЮ АБО ДОГОВОРУ ПРО ВЗАЄМОДІЮ												
2.2	УЗГОДЖЕННЯ СТАТТЕЙ/ПУНКТІВ ЗІ СТОРОНАМИ МЕМОРАНДУМУ ПРО СПІВПРАЦЮ АБО ДОГОВОРУ ПРО ВЗАЄМОДІЮ												
2.3	УКЛАДАННЯ МЕМОРАНДУМУ ПРО СПІВПРАЦЮ АБО ДОГОВОРУ ПРО ВЗАЄМОДІЮ												
3. ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТ													
3.1	СКЛАДАННЯ ДЕФЕКТНОГО АКТУ												
3.2	УЗГОДЖЕННЯ ОБСЯГІВ РОБІТ ІЗ ЗАЦІКАВЛЕНИМИ СТОРОНАМИ												
4. ПІДГОТОВКА ДО ЗАКУПІВЕЛЬНОГО ПРОЦЕСУ													
4.1	ВИЗНАЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ОСІБ												
4.2	СКЛАДАННЯ ПРОЕКТІВ ДОГОВОРІВ												
4.3	ВИЗНАЧЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ВИМОГ												
4.4	СКЛАДАННЯ СПИСКУ ПОТЕНЦІЙНИХ ПІДРЯДНИКІВ												
ІІ. ЕТАП ПРОВЕДЕННЯ ЗАКУПІВЕЬ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТУ													
2. ПОЧАТОК ПРОЦЕДУРИ ЗАКУПІВЛІ													
2.1	НАДСИЛАННЯ ЗАПИТІВ НА НАДАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ												
2.2	АНАЛІЗ ПРОПОЗИЦІЙ												
2.3	ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦЯ												
2.4	ПОГОДЖЕННЯ ПЕРЕМОЖЦЯ З ДОНОРОМ												
2.5	УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ ПІДРЯДУ												
3. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ РОБІТ													
3.1	ФОТО-/ВІДЕОФІКСАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКОНАННЯ РОБІТ												
3.2	ПЕРЕВІРКА АКТІВ ВИКОНАНИХ РОБІТ												
3.3	УЗГОДЖЕННЯ З ДОНОРОМ, ВЛАСНИКАМИ ОБ'ЄКТІВ АБО ЇХ БАЛАНСОУТРИМУВАЧАМИ												
3.4	ПІДПИСАННЯ АКТІВ ВИКОНАНИХ РОБІТ ТА ОПЛАТА												
3.5	ПЕРЕДАЧА ВИКОНАНИХ РОБІТ ВЛАСНИКАМ ОБ'ЄКТІВ АБО ЇХ БАЛАНСОУТРИМУВАЧАМИ												
4. КІНЕЦЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ													
4.1	ФОРМУВАННЯ ЗВІТУ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОЄКТІВ												

*позначення місяців

Swiss Solidarity

HELVETAS

UST Ukraine Support Team